

<https://www.youtube.com/watch?v=sezc05A4s2g>

Klíčové pohledy na kulturu v sociologii

Sociologie kultury, jaro 2024

Týždeň 02

Alica Synek Rétiová

Georg Simmel (1858-1918)

The Metropolis and Mental Life (1903)

- Veľkomesto ako priestor pre rozvoj historicky nového typu ducha

Diskusia

- Aké spoločenské procesy charakterizujú zrod modernej kultúry?
- Aké mentálne procesy či postoje charakterizujú modernú kultúru?

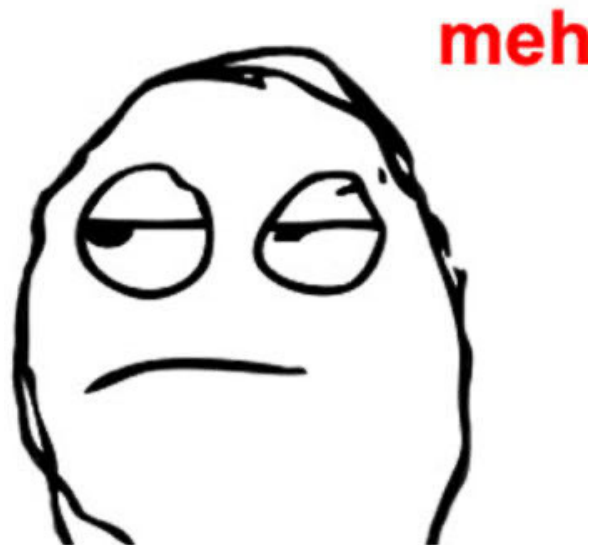

Spoločenské procesy

- Špecializácia
- Diferenciácia
- Kvantifikácia
- Exaktnosť
- Racionalizácia
- Mechanizácia

Mentálne procesy

- Individualizmus
- Nezávislosť
- *Blasé*
- Indiferentnosť
- Vyčerpanosť
- Nevšímavosť
- Antipatia
- Averzia
- Túžba po jedinečnosti a nenahraditeľnosti

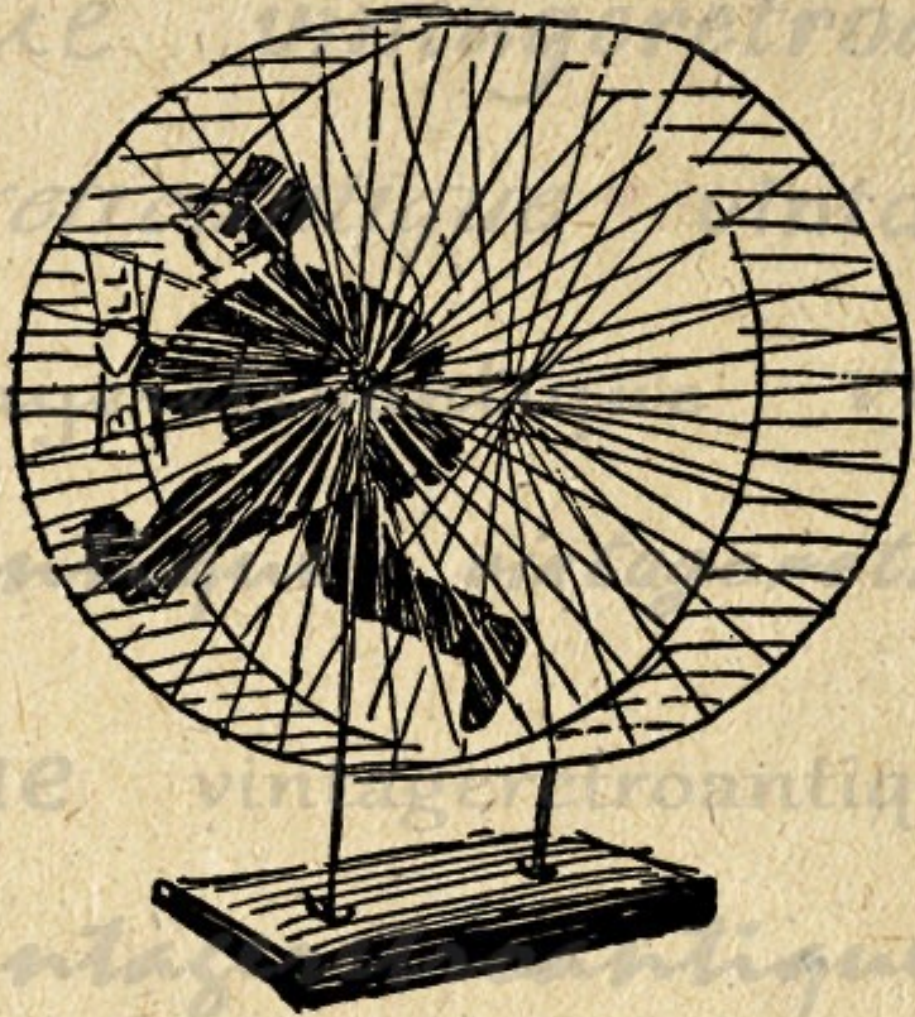

Prechádzka v matrici

https://www.youtube.com/watch?v=zD01Q_ox4vk

Simmel sa pýta:

Ako si uchovať individualitu, jedinečnosť a nezávislosť v rámci života v komplexnej a vysoko diferencovanej spoločnosti, v ktorej sme neustále vystavení externým tlakom?

Kultúrne výtvary prerastajú osobitosť –
prevláda objektívny duch nad subjektívnym

- Peňažná ekonomika
- Vzdelávanie
- Štát
- ...

Simmelov vplyv

- Marx – odcudzenie
- Durkheim – anómia
- Weber – racionalizácia

- Dôležité témy pre sociológiu kultúry:
 - masová kultúrna produkcia
 - narastajúci individualizmus

koncept kultúry v sociológii

Raymond Williams (1921-1988)

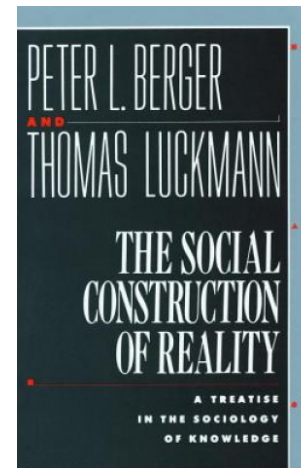
Vývoj idey kultúry v európskych dejinách:

- Renesancia = K ako kultivácia (proces)
- Priemyselná revolúcia = K ako všeobecný ľudský rys
- 19. st. = K ako sféra morálky a intelektuálnych aktivít
- Kolonializmus = K ako diverzita (rozdiely medzi populáciami)

→ Koncept kultúry nesie historickú záťaž

Kultúra v sociológii

- Klasici – idea kultúry naprieč celým dielom (Marx, Weber, Durkheim)
- Kultúra ako sféra sociálneho života vs. „antropologická idea kultúry“
- Sociálna psychológia – identita sa tvorí vždy v spoločnosti (Mead 1913)
- 1960s – bestseller Bergera a Luckmana
 - Sociologická analýza každodennej reality

B & L priniesli novú sociologickú slovnú zásobu pre pomenovanie procesov tvorby významov – pre porozumenie kultúre

Definície kultúry (podľa Varenne 2000)

- Pôvodná – komplex vedenia, viery, morálky, zákonov, zvykov
- Pragmatická – idey a štandardy, ktoré držia skupiny pohromade
- Weberiánska – kultúra je to, čo za ňu sami považujeme (hodnota)
- Štrukturalistická – odraz základných štruktúr ľudskej mysle
- Kognitívna – súbor naučeného, osvojeného vedenia
- Symbolická – historicky prenášané vzorce významov

Zdroj: Snippets from overhearing a conversation about "Culture"

http://varenne.tc.columbia.edu/hv/clt/and/culture_def.html

Laura Edles (2002)

1. Kultúra ako súbor (elitných) umeleckých aktivít
2. Kultúra ako spôsob života určitej skupiny
3. Kultúra ako systém zdieľaných symbolov a významov

Cvičenie v skupinkách

1. Ako skúmať kultúru v sociológii ako súbor umeleckých aktivít?
2. Ako skúmať kultúru v sociológii ako spôsob života určitej skupiny?
3. Ako skúmať kultúru v sociológii ako systém zdieľaných významov a symbolov?

Skúste vymyslieť tematické zameranie výskumu.

Culture in Hamilton

<https://www.youtube.com/watch?v=NSCFxDKJWwo>